

USTAWA

z dnia 14 grudnia 1994 r.

o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zadania państwa w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy.

2. Ustawa ma zastosowanie do:

- 1) obywateli polskich zamieszkałych w Polsce, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zatrudnienie za granicą u pracodawców zagranicznych,
- 2) cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadających kartę stałego pobytu lub którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Polski,
- 3) cudzoziemców, którym dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy udzielił zgody na zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Na zasadach określonych w ustawie zasiłki i inne świadczenia z tytułu pozostawania bez pracy przysługują osobom, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2.

Art. 2. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) absolwencie — oznacza to zarejestrowanego w rejonowym urzędzie pracy w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły lub nauki określonego w dyplomie, świadectwie lub zaświadczeniu:
 - a) absolwenta dziennej ponadpodstawowej szkoły publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej albo szkoły wyższej państwowej lub niepaństwowej,
 - b) absolwenta studiów podyplomowych lub doktoranckich, podjętych w okresie 6 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej,

c) absolwenta szkoły wieczorowej lub zaocznej, o której mowa pod lit. a), jeżeli w ostatnich 12 miesiącach trwania nauki nie był zatrudniony,

d) absolwenta co najmniej 12-miesięcznego przygotowania zawodowego odbytego w ramach Ochotniczych Hufców Pracy,

e) absolwenta dziennych kursów zawodowych, trwających co najmniej 24 miesiące, jeżeli w okresie ostatnich 12 miesięcy ich trwania nie był zatrudniony,

f) absolwenta szkoły podstawowej specjalnej,

g) niepełnosprawnego, który uzyskał uprawnienia do wykonywania zawodu,

2) bezrobotnym — oznacza to osobę, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, nie zatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, z zastrzeżeniem art. 26 ust. 1, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, z zastrzeżeniem lit. g), nie uczącą się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) rejonowym urzędzie pracy, jeżeli:

a) ukończyła 18 lat, z wyjątkiem młodocianych absolwentów,

b) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna 65 lat,

c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej albo po ustaniu zatrudnienia nie pobiera świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,

d) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych albo gospodarstwa stanowiącego dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej obliczony dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w rolnictwie nieuspołecz-

- nionym z 2 ha przeliczeniowych, ustalonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie przepisów o podatku rolnym,
- e) nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub stanowiącym dział specjalny produkcji rolnej, z którego podatek dochodowy od osób fizycznych przekracza dochody z 2 ha przeliczeniowych, o których mowa w lit. d),
 - f) nie podjęła pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo nie podlega — na podstawie odrębnych przepisów — obowiązkowi ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego,
 - g) jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie,
 - h) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- 3) cudzoziemcach — oznacza to osoby nie posiadające obywatelstwa polskiego,
 - 4) dochodach — oznacza to dochody podlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - 5) dodatkowym miejscu pracy — oznacza to miejsce pracy utworzone dla bezrobotnego w wyniku udzielenia pożyczki z Funduszu Pracy,
 - 6) klubie pracy — oznacza to zajęcia dla bezrobotnych w celu nabycia umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia,
 - 7) koszcie szkolenia — oznacza to:
 - a) uprzednio uzgodnioną należność przysługującą jednostce szkoleniowej,
 - b) koszt ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków,
 - c) koszt przejazdu i zakwaterowania, jeżeli szkolenie odbywa się w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania bezrobotnego.
 - d) koszt niezbędnych badań lekarskich,
 - 8) najniższym wynagrodzeniu — oznacza to najniższe wynagrodzenie pracowników, ogłoszone przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie odrębnych przepisów,
 - 9) nielegalnym zatrudnieniu lub innej nielegalnej pracy zarobkowej — oznacza to:
 - a) zatrudnienie przez pracodawcę osoby bez zawarcia z nią w wymaganym terminie umowy o pracę na piśmie,
 - b) niezgłoszenie osoby zatrudnionej lub wykonującej inną pracę zarobkową do ubezpieczenia społecznego,
 - c) zatrudnienie lub powierzenie innej pracy zarobkowej cudzoziemcowi nie posiadającemu karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy lub na innym stanowisku albo na innych warunkach niż określone w zezwoleniu lub zgodzie,
 - d) podjęcie przez cudzoziemca nie posiadającego karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy,
- 10) nielegalnej działalności — oznacza to:
 - a) prowadzenie pośrednictwa pracy albo kierowanie obywateli polskich do pracy za granicą bez wymaganego upoważnienia,
 - b) prowadzenie pośrednictwa pracy albo kierowanie obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, w celu osiągnięcia zysku,
 - 11) odpowiednim zatrudnieniu — oznacza to zatrudnienie, do którego bezrobotny ma przygotowanie zawodowe lub może je wykonywać po uprzednim szkoleniu, jeżeli zatrudnienie jest odpowiednie ze względu na stan zdrowia bezrobotnego, a łączny czas dojazdu do miejsca zatrudnienia i z powrotem środkami komunikacji publicznej nie przekracza 3 godzin,
 - 12) organach zatrudnienia — oznacza to Prezesa Krajowego Urzędu Pracy oraz dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy i kierowników rejonowych urzędów pracy,
 - 13) osobie samotnie wychowującej dzieci — oznacza to osobę, o której mowa w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - 14) osobie współpracującej — oznacza to osobę współpracującą w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, a także przepisów o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia,
 - 15) poszukującym pracy — oznacza to osobę nie zatrudnioną, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, poszukującą zatrudnienia oraz osobę zatrudnioną zgłaszającą zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, albo dodatkowego lub innego zatrudnienia, zarejestrowaną w rejonowym urzędzie pracy,
 - 16) innej pracy zarobkowej — oznacza to wykonywanie pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych),
 - 17) pracodawcy — oznacza to jednostkę organizacyjną, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osobę fizyczną, jeżeli zatrudniają one pracowników,
 - 18) pracach interwencyjnych — oznacza to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy, jeżeli zatrudnienie to nastąpiło w wyniku umowy zawartej z rejonowym urzędem pracy,
 - 19) programach specjalnych — oznacza to działania, w celu promocji zatrudnienia, inicjowane przez organy zatrudnienia na rzecz osób zakwalifikowanych do grup ryzyka na lokalnych rynkach pracy,
 - 20) przeciętnym wynagrodzeniu — oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego

Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”,

- 21) robotach publicznych — oznacza to zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac zorganizowanych przez organy samorządu terytorialnego lub administracji rządowej i finansowanych ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa lub funduszy celowych,
- 22) szkoleniu — oznacza to przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
- 23) zasiłku — oznacza to zasiłek dla bezrobotnych,
- 24) zasiłku szkoleniowym — oznacza to zasiłek wypłacany w okresie szkolenia,
- 25) zatrudnieniu — oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przedłuża się o czas odbywania przez absolwenta zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej.

3. Badania lekarskie, mające na celu stwierdzenie zdolności bezrobotnego do pracy, przeprowadzają, na wniosek kierownika rejonowego urzędu pracy, lekarze publicznych zakładów opieki zdrowotnej uprawnieni do przeprowadzania badań lekarskich pracowników na podstawie odrębnych przepisów.

Rozdział 2

Organy zatrudnienia i rady zatrudnienia

Art. 3. 1. Krajowy Urząd Pracy jest centralnym organem administracji państwowej i podlega Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej.

2. Prezes Krajowego Urzędu Pracy jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, zaopiniowany przez Naczelną Radę Zatrudnienia.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, organizację, szczegółowe zasady i zakres działania Krajowego Urzędu Pracy oraz wojewódzkich i rejonowych urzędów pracy.

Art. 4. 1. Zadania określone w ustawie realizuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej przy pomocy Krajowego Urzędu Pracy oraz wojewódzkich i rejonowych urzędów pracy, które współdziałają z organizacjami, organami i instytucjami zajmującymi się problematyką zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, a w szczególności z organami samorządu terytorialnego, organizacjami związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w zakresie objętym ustawą, koordynuje działalność innych organów, organizacji i instytucji.

Art. 5. 1. Do zadań dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy należy w szczególności:

- 1) koordynowanie działalności rejonowych urzędów pracy na terenie województwa, ustalanie liczby i zasięgu właściwości terytorialnej rejonowych urzędów pracy, po zasięgnięciu opinii wojewody i wojewódzkiej rady zatrudnienia,
 - 2) opracowywanie analiz i ocen dotyczących problematyki zatrudnienia w województwie na potrzeby Ministra Pracy i Polityki Socjalnej oraz rad zatrudnienia,
 - 3) współdziałanie z wojewódzką radą zatrudnienia w podejmowaniu przedsięwzięć zmierzających do zapobiegania negatywnym dla pracowników skutkom zwolnień z pracy oraz łagodzenia tych skutków, a zwłaszcza pozyskiwania miejsc pracy i szkolenia bezrobotnych,
 - 4) opracowywanie propozycji do planów Funduszu Pracy oraz sprawozdań z wykorzystania środków Funduszu,
 - 5) ustalanie zadań dla rejonowych urzędów pracy i limitów środków Funduszu Pracy oraz kontrolowanie ich wykonania i wykorzystania,
 - 6) przyjmowanie zgłoszeń od osób podejmujących pracę za granicą na podstawie umów zawieranych z pracodawcami zagranicznymi,
 - 7) wydawanie decyzji w sprawach zatrudnienia cudzoziemców lub wykonywania przez nich innej pracy zarobkowej,
 - 8) organizowanie pośrednictwa pracy w skali międzywojewódzkiej,
 - 9) wykonywanie zadań określonych w przepisach o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
 - 10) współdziałanie z wojewódzkim organem rządowej administracji specjalnej do spraw oświaty w planowaniu i podejmowaniu przedsięwzięć w zakresie szkolenia bezrobotnych oraz w organizowaniu kształcenia zawodowego,
 - 11) realizacja zadań określonych w przepisach o służbie zastępczej,
 - 12) realizacja zadań wynikających z przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy,
 - 13) organizowanie i koordynowanie usług poradnictwa zawodowego oraz rozwoju informacji zawodowej na terenie województwa, a także wspieranie działalności klubów pracy,
 - 14) realizacja zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ustawy,
 - 15) inicjowanie oraz koordynowanie realizacji programów specjalnych.
2. Dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy wydaje decyzje o:
- 1) odstąpieniu od żądania zwrotu części lub całości nienależnie pobranego świadczenia,
 - 2) odroczeniu spłaty lub umorzeniu części lub całości pożyczki udzielonej bezrobotnemu z Funduszu Pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 4.

Art. 6. 1. Do zadań kierownika rejonowego urzędu pracy należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników,
- 2) podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania negatywnym skutkom zwolnień z pracy oraz do łagodzenia tych skutków, a zwłaszcza pozyskiwania odpowiednich miejsc pracy, oraz organizowanie szkolenia,
- 3) rejestrowanie bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, przedstawianie im propozycji zatrudnienia lub propozycji szkolenia, propozycji prac interwencyjnych i robót publicznych, a w razie braku takich możliwości wypłacanie uprawnionym zasiłków,
- 4) inicjowanie i finansowanie szkoleń,
- 5) inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek,
- 6) inicjowanie i finansowanie:
 - a) prac interwencyjnych,
 - b) robót publicznych,
 - c) zatrudnienia absolwentów,
- 7) prowadzenie poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy,
- 8) wykonywanie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy,
- 9) refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 10) finansowanie dodatków i premii przysługujących pracownikom za wykonywanie obowiązków opiekunów praktyk uczniowskich,
- 11) wydawanie biletów kredytowych osobom skierowanym do pracy poza miejsce stałego zamieszkania,
- 12) współdziałanie z rejonowymi radami zatrudnienia w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia, a w szczególności przy rozdziale środków finansowych z Funduszu Pracy,
- 13) inicjowanie i wspieranie działalności klubów pracy,
- 14) realizacja programów specjalnych.

2. Kierownik rejonowego urzędu pracy wydaje decyzje o:

- 1) uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz o utracie statusu osoby bezrobotnej,
- 2) przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie prawa do zasiłku lub zasiłku szkoleniowego,
- 3) obowiązku zwrotu przez bezrobotnego nienależnie pobranego zasiłku, zasiłku szkoleniowego lub kosztów szkolenia,
- 4) odroczeniu zwrotu lub rozłożeniu na raty nienależnie pobranego świadczenia,
- 5) umorzeniu części pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy.

Art. 7. 1. Naczelna Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawach zatrudnienia.

2. Do zakresu działania Naczelnej Rady Zatrudnienia należy w szczególności:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i racjonalnego zatrudnienia,
- 2) opiniowanie planów Funduszu Pracy oraz rocznych sprawozdań z działalności tego Funduszu,
- 3) wydawanie opinii w sprawach, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 21—23,
- 4) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących zatrudnienia oraz wnioskowanie w sprawie wydania lub zmiany obowiązujących przepisów,
- 5) współdziałanie z wojewódzkimi radami zatrudnienia,
- 6) przedstawianie Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej okresowych informacji o swojej działalności oraz o działalności wojewódzkich i rejonowych rad zatrudnienia.

Art. 8. 1. Wojewódzkie rady zatrudnienia są organami opiniodawczo-doradczymi wojewodów.

2. Do zakresu działania wojewódzkich rad zatrudnienia należy w szczególności:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i racjonalnego zatrudnienia w województwie,
- 2) ocena racjonalności gospodarki środkami Funduszu Pracy,
- 3) opiniowanie projektów planów finansowych, opracowywanych przez wojewódzkie urzędy pracy, oraz sprawozdań z ich wykonania,
- 4) opiniowanie kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie,
- 5) opiniowanie liczby i zasięgu terytorialnego rejonowych urzędów pracy na terenie województwa,
- 6) opiniowanie kryteriów wydawania decyzji w sprawach zatrudnienia cudzoziemców lub wykonywania przez nich innej pracy zarobkowej na terenie województwa,
- 7) ocenianie okresowych sprawozdań z działalności wojewódzkich urzędów pracy oraz przedstawianie Naczelnej Radzie Zatrudnienia okresowych sprawozdań i wniosków w sprawach zatrudnienia,
- 8) opiniowanie kryteriów przyznawania i umarzania pożyczek z Funduszu Pracy,
- 9) opiniowanie kandydatów na stanowisko dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy oraz wnioskowanie o jego odwołanie,
- 10) delegowanie przedstawiciela do komisji konkursowej w przypadku powoływania dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy w drodze konkursu.

Art. 9. 1. Rejonowe rady zatrudnienia są organami opiniodawczo-doradczymi kierowników rejonowych urzędów rządowej administracji ogólnej.

2. Do zakresu działania rejonowych rad zatrudnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 8 ust. 2 pkt 1—4 i 7—10.

Art. 10. 1. Naczelna Rada Zatrudnienia składa się z 24 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego.

2. Wojewódzkie rady zatrudnienia składają się z 16 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli działających na terenie danego województwa organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego. Przewodniczącym wojewódzkiej rady zatrudnienia jest wojewoda.

3. Rejonowe rady zatrudnienia składają się z 12 osób, powoływanych w równych częściach spośród przedstawicieli działających na terenie rejonu organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego. Przewodniczącym rejonowej rady zatrudnienia jest kierownik rejonowego urzędu rządowej administracji ogólnej.

4. Członków Naczelnej Rady Zatrudnienia i wojewódzkich rad zatrudnienia powołuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej, natomiast członków rejonowych rad zatrudnienia powołuje wojewoda spośród kandydatów zgłoszonych przez organy i organizacje, o których mowa w ust. 1—3.

5. Członek rady zatrudnienia może zostać odwołany:

- 1) na wniosek organu lub organizacji, która zgłosiła kandydaturę członka rady,
- 2) z inicjatywy odpowiednio Ministra Pracy i Polityki Socjalnej oraz wojewody, po zasięgnięciu opinii organu lub organizacji, które zgłosiły kandydaturę członka rady.

6. Kadencja rad zatrudnienia trwa 4 lata.

7. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania rad zatrudnienia oraz zasady, na jakich mogą uczestniczyć w posiedzeniach rad zatrudnienia przedstawiciele nauki oraz innych organów, organizacji i instytucji nie reprezentowanych w radach zatrudnienia.

8. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach rady zatrudnienia. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy. Koszty wynagrodzenia ponoszone przez pracodawcę mogą być refundowane z Funduszu Pracy.

9. Na wniosek członków rad zatrudnienia zamieszkałych poza miejscem obrad rady koszty przejazdów publicznymi środkami komunikacji finansowane są ze środków Funduszu Pracy.

10. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady refundacji kosztów, o których mowa w ust. 8 i 9.

Rozdział 3

Zasady i formy przeciwdziałania bezrobociu oraz łagodzenia jego skutków

Art. 11. Organy zatrudnienia realizują zadania państwa w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków.

Art. 12. 1. Pośrednictwo pracy polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.

2. Pośrednictwo pracy prowadzą rejonowe urzędy pra-

cy. Pośrednictwo pracy jest wykonywane nieodpłatnie i opiera się na następujących zasadach:

- 1) dostępności usług pośrednictwa dla wszystkich osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- 2) dobrowolności — oznaczającej wolne od przymusu korzystanie z usług pośrednictwa pracy przez poszukujących pracy,
- 3) równości — oznaczającej obowiązek rejonowych urzędów pracy udzielania wszystkim poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia, bez względu na ich narodowość, przynależność do organizacji politycznych, społecznych, na płeć, wyznanie i inne okoliczności,
- 4) jawności — oznaczającej, że każde wolne miejsce pracy zgłoszone do urzędu podawane jest do wiadomości poszukującym pracy.

3. Pracodawcy mają obowiązek na bieżąco informować rejonowe urzędy pracy, właściwe dla siedziby pracodawcy, o wolnych miejscach pracy lub miejscach przygotowania zawodowego.

4. Pracodawca przed zatrudnieniem pracownika obowiązany jest uzyskać od niego oświadczenie o pozostawaniu lub niepozostawaniu w rejestrze bezrobotnych.

5. Pracodawca obowiązany jest zawiadomić w formie pisemnej w ciągu 7 dni właściwy rejonowy urząd pracy o zatrudnieniu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna lub o powierzeniu jej innej pracy zarobkowej.

Art. 13. 1. Rejonowe urzędy pracy rejestrują bezrobotnych i inne osoby poszukujące pracy oraz prowadzą karty rejestracyjne tych osób.

2. Bezrobotni mają obowiązek zgłaszania się do właściwego rejonowego urzędu pracy w wyznaczonych terminach w celu potwierdzenia swej gotowości do podjęcia pracy i uzyskania informacji o możliwościach zatrudnienia lub szkolenia.

3. Kierownik rejonowego urzędu pracy, z zastrzeżeniem art. 27 ust. 3, pozbawia statusu bezrobotnego osobę, która:

- 1) nie spełnia warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2,
- 2) uzyskała w miesiącu dochód w wysokości połowy najniższego wynagrodzenia lub wyższy,
- 3) otrzymała pożyczkę z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- 4) trzykrotnie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny, w okresie 6 miesięcy, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia albo wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres 6 miesięcy,
- 5) nie stawiła się w rejonowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomiła o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje po upływie 14 dni od wyznaczonego terminu stawienia się w rejonowym urzędzie pracy,
- 6) odmówiła poddania się badaniom lekarskim mającym na celu ustalenie zdolności do pracy,
- 7) na wniosek bezrobotnego.

Art. 14. Rejonowe urzędy pracy w razie braku możliwości zapewnienia bezrobotnym odpowiedniego zatrudnienia:

- 1) inicjują i finansują szkolenie bezrobotnych oraz przyznają i wypłacają zasiłki szkoleniowe,
- 2) inicjują organizowanie dodatkowych miejsc pracy i udzielają pracodawcom pomocy finansowej w zakresie określonym w ustawie,
- 3) inicjują oraz finansują, w zakresie ustalonym w ustawie, prace interwencyjne, a także roboty publiczne,
- 4) udzielają pożyczek z Funduszu Pracy na podjęcie działalności na własny rachunek,
- 5) przyznają i wypłacają zasiłki,
- 6) aktywizują bezrobotnych w ramach programów specjalnych oraz w ramach zajęć w klubach pracy.

Art. 15. 1. Rejonowy urząd pracy inicjuje szkolenie bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:

- 1) braku kwalifikacji zawodowych,
- 2) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia,
- 3) utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

2. Rejonowy urząd pracy kieruje bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy, koszt tego szkolenia nie przekroczy dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia, a także spełniony jest przynajmniej jeden z warunków, o których mowa w ust. 1.

3. Szkolenie powinno trwać nie dłużej niż 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie — nie dłużej niż 12 miesięcy.

4. Skierowanie na szkolenie może być poprzedzone określeniem przez doradcę zawodowego rejonowego urzędu pracy predyspozycji bezrobotnego do wykonywania zawodu, który uzyska w wyniku szkolenia, oraz, w uzasadnionych przypadkach, skierowaniem na specjalistyczne badania lekarskie.

5. Na wniosek pracodawcy, który zatrudnia co najmniej 50 pracowników, rejonowy urząd pracy, po zasięgnięciu opinii rejonowej rady zatrudnienia, może zrefundować z Funduszu Pracy koszty szkolenia pracowników, do wysokości 50%, nie więcej jednak niż do wysokości przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę, jeżeli po ukończeniu szkolenia zostaną zatrudnieni zgodnie z kierunkiem odbytego szkolenia przez tego pracodawcę na innych stanowiskach pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy.

6. Pracodawca, który nie spełnił warunku, o którym mowa w ust. 5, obowiązany jest do zwrotu kosztów szkolenia finansowanych ze środków Funduszu Pracy.

Art. 16. 1. Zasiłek szkoleniowy przysługuje bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia, jeżeli w dniu jego rozpoczęcia miał prawo do zasiłku. Jeżeli prawo do zasiłku powstałoby w okresie odbywania szkolenia, zasiłek szkoleniowy przysługuje od dnia nabycia tego prawa.

2. Wysokość zasiłku szkoleniowego wynosi 115% zasiłku.

3. W przypadku skierowania bezrobotnego na szkolenie, koszty tego szkolenia są finansowane z Funduszu Pracy, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Bezrobotny, który z własnej winy nie ukończył szkolenia, jest obowiązany do zwrotu kosztów szkolenia, chyba że powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia.

5. Osobom pobierającym zasiłki szkoleniowe przysługują, na zasadach przewidzianych dla pracowników:

- 1) zasiłki porodowe, rodzinne, pielęgnacyjne i pogrzebowe,
- 2) świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych powstałych w okresie szkolenia,
- 3) świadczenia zakładów opieki zdrowotnej, które są udzielane na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, dokonywanego przez rejonowy urząd pracy.

6. Zasiłki szkoleniowe przysługują również za udokumentowane okresy niezdolności do pracy, za które przysługiwałyby zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

7. Zasiłki, o których mowa w ust. 5 pkt 1, oraz zasiłki szkoleniowe wypłacane na warunkach określonych w ust. 6 podlegają rozliczeniu przez rejonowe urzędy pracy w ciężar składek na ubezpieczenie społeczne, w trybie przewidzianym dla tych składek.

8. Świadczenia, o których mowa w ust. 5 pkt 2, z wyjątkiem renty inwalidzkiej lub rodzinnej, wypłacane są przez rejonowy urząd pracy na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, po sporządzeniu protokołu okoliczności i przyczyn wypadku przez zespół powypadkowy jednostki szkolącej lub po stwierdzeniu przez państwowego inspektora sanitarnego choroby zawodowej. Świadczenia te rozliczane są w ciężar składek na ubezpieczenie społeczne, w trybie przewidzianym dla tych składek.

9. Świadczenia określone w ust. 5 pkt 3 przysługują także członkowi rodziny osoby pobierającej zasiłek szkoleniowy na zasadach przewidzianych dla członków rodzin pracowników, na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, dokonywanego przez rejonowy urząd pracy.

10. Rejonowy urząd pracy może sfinansować ze środków Funduszu Pracy w części lub w całości koszty szkolenia pracowników będących w okresie wypowiedzenia, zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Art. 17. 1. Poradnictwo zawodowe polega na udzieleniu bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

2. Poradnictwo zawodowe kieruje się następującymi zasadami:

- 1) dostępności usług dla wszystkich osób bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- 2) dobrowolności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,

- 3) równości w korzystaniu z usług poradnictwa zawodowego bez względu na narodowość, płeć, wyznanie, przynależność do organizacji politycznych i społecznych oraz inne okoliczności,
- 4) swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia,
- 5) bezpłatności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- 6) poufności i ochrony danych osobowych bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, korzystających z usług poradnictwa zawodowego.

3. Poradnictwo zawodowe prowadzą rejonowe urzędy pracy.

4. Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie porad indywidualnych i grupowych.

5. Porady indywidualne mogą być poprzedzone specjalistycznymi badaniami lekarskimi i psychologicznymi. Koszty badań nie obciążają bezrobotnego i innych osób poszukujących pracy.

6. Przeprowadzenie badań, o których mowa w ust. 5, może nastąpić wyłącznie za zgodą bezrobotnego lub innej osoby poszukującej pracy.

Art. 18. 1. Rejonowy urząd pracy może udzielać z Funduszu Pracy pożyczek:

- 1) pracodawcom na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy dla bezrobotnych skierowanych na te miejsca,
- 2) jednorazowo bezrobotnym oraz pracownikom w okresie wypowiedzenia, zwalnianym z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, z wyjątkiem zakupu ziemi.

2. Wysokość pożyczki nie może przekraczać dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia; w razie pożyczki na zorganizowanie dodatkowych miejsc pracy wysokość ta dotyczy utworzenia jednego miejsca pracy.

3. Pracodawca, któremu udzielono pożyczki, jest zobowiązany do zorganizowania dodatkowych miejsc pracy w terminach określonych w umowie pożyczki i zatrudniania skierowanych bezrobotnych przez okres co najmniej 24 miesiące.

4. Pożyczka dla osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2, może być umorzona na wniosek pożyczkobiorcy przez kierownika rejonowego urzędu pracy do wysokości 50%, pod warunkiem prowadzenia działalności przez okres co najmniej 24 miesiące oraz po spełnieniu innych warunków określonych w umowie.

5. Warunki udzielania pożyczek, wysokość stopy procentowej oraz warunki spłaty określa się w umowie zawieranej przez rejonowy urząd pracy z pożyczkobiorcą.

6. Wykazy pracodawców i osób, którym udzielono pożyczki, podawane są do wiadomości publicznej w rejonowym urzędzie pracy.

7. Przepisy ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2, 3, 5 i 6 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego podmiotu gospodarczego w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, zwanego dalej „jednoosobowym podmiotem gospodarczym”, jeżeli zamierza zatrudnić pracownika.

8. W przypadkach szczególnie uzasadnionych trudną sytuacją materialną osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 2, dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy po zasięgnięciu opinii

kierownika rejonowego urzędu pracy oraz rejonowej rady zatrudnienia może, na wniosek pożyczkobiorcy, odroczyć termin spłaty pożyczki albo umorzyć jej spłatę w części lub w całości.

9. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udzielania pożyczek, wysokość stopy procentowej oraz warunki spłat, o których mowa w ust. 5.

Art. 19. 1. Rejonowy urząd pracy zwraca pracodawcy, który zatrudnił w ramach prac interwencyjnych na okres do 6 miesięcy skierowanych bezrobotnych, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody i zasiłki z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz 36% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

2. Rejonowy urząd pracy może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów, z tytułu zatrudnienia do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak najniższego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.

3. Jeżeli pracodawca bezpośrednio po zakończeniu prac interwencyjnych trwających co najmniej 6 miesięcy zatrudnił skierowanego bezrobotnego przez okres dalszych 6 miesięcy, zawierając po upływie tego okresu umowę o pracę na czas nie określony w pełnym wymiarze czasu pracy, rejonowy urząd pracy może przyznać pracodawcy jednorazową refundację wynagrodzenia w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie wyższej jednak niż 150% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu spełnienia tego warunku.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego podmiotu gospodarczego, jeżeli zamierza zatrudnić bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych.

5. Rejonowy urząd pracy, kierując bezrobotnego do prac interwencyjnych, ma obowiązek wziąć pod uwagę jego wiek, stan zdrowia oraz rodzaje uprzednio wykonywanej pracy.

Art. 20. 1. Rejonowy urząd pracy zwraca organizatorowi robót publicznych, który zatrudnił skierowanych bezrobotnych przez okres do 6 miesięcy, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody, zasiłki z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie społeczne bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz 75% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

2. Rejonowy urząd pracy może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez organizatora robót publicznych kosztów, z tytułu zatrudnienia do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych,

w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak przeciętnego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.

3. Na wniosek organizatora robót publicznych kierownik rejonowego urzędu pracy może przyznawać zaliczki ze środków Funduszu Pracy na poczet wypłat wynagrodzeń oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

4. Na wniosek organizatora robót publicznych, w rejonach administracyjnych (gminach) zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy, po uzyskaniu opinii rejonowej rady zatrudnienia, może wyrazić zgodę na refundowanie do 50% rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych, jednakże w wysokości nie wyższej niż 25% kwoty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne bezrobotnych, finansowanych z Funduszu Pracy.

5. Przepis art. 19 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 21. 1. Rejonowy urząd pracy zwraca organowi samorządu terytorialnego, który zatrudnił skierowanego bezrobotnego w ramach robót publicznych trwających nie dłużej niż 7 dni w miesiącu, wynagrodzenie w wysokości jednej dwudziestej piątej najniższego wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne za każdy dzień zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy.

2. Przepis art. 19 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 22. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz przyznawania zaliczek i finansowania rzeczowych kosztów organizacji robót publicznych.

Art. 23. 1. Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu za każdy dzień kalendarzowy po dniu zarejestrowania się we właściwym rejonowym urzędzie pracy, z zastrzeżeniem art. 25 ust. 2 i art. 27, jeżeli:

- 1) nie ma dla niego propozycji odpowiedniego zatrudnienia, propozycji szkolenia, skierowania do prac interwencyjnych, robót publicznych lub na utworzone dodatkowe miejsce pracy oraz
- 2) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 180 dni:
 - a) był zatrudniony co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie albo osiągał wynagrodzenie co najmniej w wysokości połowy najniższego wynagrodzenia, z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego trwającego dłużej niż jeden miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 2,
 - b) wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia,
 - c) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
 - d) wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo też współpracował przy wykonywaniu tych umów, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy

wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,

- e) podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
- f) wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
- g) wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), będąc członkiem tej spółdzielni, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia,
- h) opłacał składkę na Fundusz Pracy w związku z zatrudnieniem za granicą u pracodawcy zagranicznego.

2. Do 180 dni, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zalicza się również okresy:

- 1) zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej,
- 2) okresy urlopów bezpłatnych udzielanych dla opiekujących się małymi dziećmi oraz wychowawczych zaliczanych do okresów zatrudnienia na podstawie odrębnych przepisów,
- 3) pobierania renty inwalidzkiej, świadczenia rehabilitacyjnego lub — po ustaniu zatrudnienia — zasiłku chorobowego, macierzyńskiego albo zasiłku opiekuńczego,
- 4) nie wymienione w ust. 1 pkt 2, za które opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy, której podstawa wymiaru wynosiła co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia.

3. Warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie stosuje się do bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych po raz pierwszy.

4. Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanym w okresie 3 miesięcy od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i w ust. 2, przypadających w okresie 12 miesięcy przed pozbawieniem wolności, oraz wykonywania pracy w okresie pozbawienia wolności wynosiła co najmniej 180 dni. W przypadku pobierania zasiłków w trakcie przerw w odbywaniu kary, przepis art. 25 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

5. W razie równoczesnego spełnienia kilku warunków uprawniających do zasiłku, bezrobotnemu przysługuje wybór podstawy jego przyznania.

Art. 24. 1. Wysokość zasiłku wynosi 36% przeciętnego wynagrodzenia, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 oraz ust. 5.

2. Absolwentom przysługuje zasiłek w wysokości:

- 1) 12% przeciętnego wynagrodzenia — w przypadku młodocianych, do czasu osiągnięcia pełnoletności,
- 2) 28% przeciętnego wynagrodzenia — w przypadku pełnoletnich.

3. Bezrobotnemu, z którym rozwiązany został stosunek pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, przysługuje zasiłek w wysokości 75% wynagrodzenia obliczonego według zasad dotyczących obliczania podstawy wymiaru emerytury, określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, jednakże w kwocie nie niższej od najniższego wynagrodzenia. Zasiłek podlega waloryzowaniu na zasadach przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

4. Zasiłek, o którym mowa w ust. 3, przysługuje osobie, która ukończyła lub ukończy wiek 55 lat kobieta, 60 lat mężczyzna w roku kalendarzowym, w którym rozwiązano stosunek pracy lub stosunek służbowy, i posiada co najmniej minimalny okres zatrudnienia uprawniający do emerytury, jeżeli dla tej osoby nie ma propozycji odpowiedniego zatrudnienia.

5. W razie rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy z osobami, o których mowa w art. 25 ust. 4 pkt 1—3, zamieszkałymi w dniu rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego w rejonach administracyjnych (gminach) uznanych za zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, wysokość zasiłku wynosi 52% przeciętnego wynagrodzenia; zasiłek ten nie może być jednak wyższy od zasiłku, o którym mowa w ust. 3, oraz nie może być niższy od najniższego wynagrodzenia.

6. W rejonach administracyjnych (gminach), które utraciły status rejonu zagrożonego szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio przez okres 12 miesięcy od dnia utraty tego statusu.

7. Zasiłki wypłaca się w okresach miesięcznych z dołu. Zasiłek ustala się dzieląc kwotę przysługującego zasiłku przez 30 dni i mnożąc przez liczbę dni kalendarzowych przypadających w okresie, za który przysługuje zasiłek.

8. Uprawnionym do zasiłku lub zasiłku szkoleniowego przysługują odsetki, jeżeli rejonowy urząd pracy, z przyczyn niezależnych od bezrobotnego, nie wypłacił zasiłków w terminie.

Art. 25. 1. Okres pobierania zasiłku nie może przekraczać 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2—9.

2. Bezrobotnym absolwentom przysługuje zasiłek za okres od pierwszego dnia czwartego miesiąca po zarejestrowaniu się w rejonowym urzędzie pracy do końca dwunastego miesiąca od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub zaświadczeniu jako data ukończenia szkoły albo nauki.

3. Bezrobotni, którzy nabyli prawo do zasiłku, a okresy ich zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności oraz okresy wymienione w art. 23 ust. 1 pkt 2 oraz w ust. 2 pkt 1, 2 i 4 wynosiły łącznie do dnia rejestracji co najmniej 25 lat dla kobiet i 30 lat dla mężczyzn, zachowują prawo do zasiłku przez okres do 18 miesięcy.

4. Bezrobotni, którzy nabyli prawo do zasiłku, zachowują do niego prawo do czasu uzyskania uprawnień emerytalnych, jeżeli:

- 1) okresy ich zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności oraz okresy wymienione w art. 23 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 4 do dnia rejestracji wynosiły łącznie co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn,
- 2) w okresach wymienionych w ust. 3 wykonywali prace uznane w przepisach emerytalnych za zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez okres co najmniej 15 lat,
- 3) osiągnęły wiek co najmniej 58 lat kobieta i 63 lata mężczyzna, jeżeli z chwilą ukończenia wieku odpowiednio 60 i 65 lat spełniać będą warunki do uzyskania emerytury, lub
- 4) spełniają warunki wymienione w art. 24 ust. 3 i 4.

5. W razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek w okresie, o którym mowa w ust. 1—3, lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, okres ten ulega przedłużeniu o czas, przez który przysługiwałby jej, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński.

6. Prawo do zasiłku do czasu otrzymania i przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych zachowuje, na warunkach określonych w ustawie, bezrobotny, który ma na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko, na które przysługuje zasiłek rodzinny, jeżeli:

- 1) bezrobotny jest osobą samotnie wychowującą dzieci i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania lub
- 2) małżonek bezrobotnego jest również bezrobotny i oboje utracili prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania.

7. Okres pobierania zasiłku przedłuża się o jeden miesiąc, jeżeli bezrobotny ukończył szkolenie, na które został skierowany w ostatnim miesiącu posiadania prawa do zasiłku, i szkolenie trwało co najmniej 14 dni.

8. Okres pobierania zasiłku, o którym mowa w ust. 1—3, 5 i 7, ulega skróceniu o czas nieprzysługiwania zasiłku z przyczyn wymienionych w art. 27 ust. 1 pkt 1—3 oraz o okres pobierania zasiłku szkoleniowego w przypadku nieukończenia szkolenia z własnej winy.

9. Prawo do zasiłku, o którym mowa w ust. 6, wygasa z dniem nieuzasadnionej odmowy przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych przez pobierającego zasiłek lub jego małżonka, a także utraty statusu bezrobotnego.

10. Do bezrobotnych, o których mowa w ust. 4, nie stosuje się przepisu art. 13 ust. 2. Bezrobotni ci mają jednak obowiązek zgłaszania się na wezwanie do właściwego rejonowego urzędu pracy wystosowane w celu przedłożenia propozycji zatrudnienia oraz przedstawiania raz w miesiącu oświadczenia o uzyskiwanych dochodach. Przepis art. 27 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

11. Bezrobotny, który w okresie pobierania zasiłku lub zasiłku szkoleniowego podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, uzyskując dochód w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia w okresie miesiąca, lecz nie przepracował 180 dni z przyczyn leżących po stronie pracodawcy i zarejestrował się w ciągu 7 dni od dnia ustania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ponownie nabywa prawo do zasiłku:

- 1) na okres, o którym mowa w ust. 1—3, 5 i 7, pomniejszony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego,
- 2) o którym mowa w ust. 4 i 6.

12. Osoba, która utraciła na okres nie dłuższy niż 180 dni status bezrobotnego, a w dniu kolejnej rejestracji spełnia warunki określone w art. 23, uzyskuje prawo do zasiłku na okres pomniejszony o poprzedni okres pobierania zasiłku.

Art. 26. 1. Zachowuje status bezrobotnego oraz prawo do zasiłku bezrobotny, który po upływie co najmniej 30 dni od dnia zarejestrowania w rejonowym urzędzie pracy:

- 1) podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową i uzyskuje dochód w wysokości niższej od połowy najniższego wynagrodzenia albo
- 2) uzyskuje dochód z innego tytułu, w wysokości określonej w pkt 1, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d) i f).

2. Bezrobotny jest obowiązany zawiadomić niezwłocznie rejonowy urząd pracy o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności.

Art. 27. 1. Prawo do zasiłku nie przysługuje bezrobotnemu, który:

- 1) z przyczyn nie usprawiedliwionych nie stawił się w wyznaczonym terminie w rejonowym urzędzie pracy,
- 2) odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- 3) u ostatniego pracodawcy spowodował rozwiązanie ze swej winy stosunku pracy (stosunku służbowego) bez wypowiedzenia,
- 4) otrzymał jednorazowy ekwiwalent pieniężny za urlop górniczy będący świadczeniem socjalnym lub jednorazową odprawę zamiast zasiłku socjalnego — przewidziane w Układzie zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych.

2. Bezrobotnemu, o którym mowa w ust. 1, zasiłek przysługuje:

- 1) po okresie 90 dni — w przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 1—3,
- 2) po upływie okresu, za jaki został wypłacony ekwiwalent lub odprawa, o których mowa w ust. 1 pkt 4.

3. Bezrobotny pobierający zasiłek, który w okresie krótszym niż 30 dni przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia, nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie lub pozostawaniu w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia zawiadomił rejonowy urząd pracy. Zasiłek za ten okres nie przysługuje.

4. Bezrobotny obowiązany jest do składania rejonowemu urzędowi pracy co miesiąc pisemnego oświadczenia o dochodach oraz innych dokumentów niezbędnych dla ustalenia jego uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie. W razie niedokonania tych czynności zasiłek lub inne świadczenia przysługują od dnia złożenia oświadczenia i innych wymaganych dokumentów.

Art. 28. 1. Bezrobotny, który pobrał nienależnie świadczenie pieniężne, obowiązany jest do jego zwrotu w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

2. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń, jeżeli bezrobotny pobierający świadczenia był pouczone o tych okolicznościach,
- 2) świadczenia wypłacone na podstawie nieprawdziwych oświadczeń lub sfałszowanych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd rejonowego urzędu pracy przez bezrobotnego.

3. Roszczenia bezrobotnego i urzędu pracy z tytułu zasiłków i zasiłków szkoleniowych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

4. Zwrotu nienależnie pobranych zasiłków i zasiłków szkoleniowych można żądać w kwocie nie przekraczającej 12 ostatnio pobranych zasiłków.

5. Roszczenia pracodawców i jednoosobowych podmiotów gospodarczych z tytułu refundacji z Funduszu Pracy należnych świadczeń ulegają przedawnieniu z upływem 12 miesięcy od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

6. Kierownik rejonowego urzędu pracy na wniosek bezrobotnego może, po zasięgnięciu opinii rejonowej rady zatrudnienia, odroczyć zwrot nienależnie pobranego świadczenia na okres nie dłuższy niż 2 lata lub rozłożyć jego spłatę na raty. W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych szczególnie trudną sytuacją materialną bezrobotnego dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy może, po zasięgnięciu opinii kierownika rejonowego urzędu pracy i rejonowej rady zatrudnienia, odstąpić od żądania zwrotu części lub całości tego świadczenia.

7. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń, o których mowa w ust. 2, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 29. 1. Bezrobotnemu, któremu przyznano prawo do emerytury lub renty za okres, za który otrzymał zasiłek lub zasiłek szkoleniowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca świadczenie pomniejszone o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconych temu bezrobotnemu za ten okres zasiłków i przekazuje tę kwotę na konto Funduszu Pracy właściwego rejonowego urzędu pracy.

2. Kwota pomniejszenia, o której mowa w ust. 1, za okres pobierania zasiłku nie może być wyższa niż przyznana za ten okres kwota emerytury lub renty.

Art. 30. 1. Okresy pobierania zasiłków i zasiłków szkoleniowych wlicza się do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Okresów pobierania zasiłków i zasiłków szkoleniowych nie wlicza się jednak do:

- 1) okresów wymaganych do nabycia prawa i długości okresu pobierania zasiłku,
- 2) okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego,

3) stażu pracy określonego w odrębnych przepisach, wymagane do wykonywania niektórych zawodów.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do okresu pobierania świadczeń socjalnych i zasiłków socjalnych wypłacanych na podstawie Układu zbiorowego pracy dla pracowników zakładów górniczych.

Art. 31. 1. Bezrobotnym pobierającym zasiłki przysługują świadczenia, o których mowa w art. 16 ust. 5 pkt 1 i 3 oraz ust. 6, a członkom ich rodzin — świadczenia, o których mowa w art. 16 ust. 5 pkt 3.

2. Świadczenia wymienione w art. 16 ust. 5 pkt 1 i 3 przysługują również absolwentom w okresie pierwszych 3 miesięcy po dniu zarejestrowania się, a członkom ich rodzin — świadczenia, o których mowa w art. 16 ust. 5 pkt 3.

3. Świadczenia wymienione w art. 16 ust. 5 pkt 3 przysługują bezrobotnemu nie uprawnionemu do zasiłku, dla którego nie ma propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub szkolenia albo skierowania do prac interwencyjnych, robót publicznych lub na utworzone dodatkowe miejsce pracy, oraz członkom jego rodziny.

4. Rejonowy urząd pracy wydaje osobie skierowanej w celu podjęcia zatrudnienia poza miejscem stałego zamieszkania bilet kredytowy na przejazd do miejsca przyszłego zatrudnienia najtańszym środkiem komunikacji publicznej. W przypadku niepodjęcia zatrudnienia z przyczyn nie zawnionych przez osobę skierowaną, bilet powrotny wydaje rejonowy urząd pracy właściwy dla pracodawcy, do którego wydano skierowanie.

5. Do świadczeń określonych w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 16 ust. 7.

Art. 32. Pracodawca, który zatrudnił skierowanego absolwenta, zwolniony jest przez okres 12 miesięcy od dnia zatrudnienia absolwenta od ustalania składki od wynagrodzeń na Fundusz Pracy.

Art. 33. 1. Rejonowy urząd pracy może dokonywać z Funduszu Pracy, przez okres do 12 miesięcy, zwrotu poniesionych przez pracodawcę, z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego absolwenta, kosztów wypłaconego wynagrodzenia, nagród, zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty 36% przeciętnego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia, obowiązującego w ostatnim dniu każdego rozliczonego miesiąca.

2. Rejonowy urząd pracy może dokonywać z Funduszu Pracy, przez okres do 18 miesięcy, zwrotu poniesionych przez pracodawcę, z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego absolwenta, kosztów wypłaconego wynagrodzenia, nagród, zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak najniższego wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia, jeżeli zwrot obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc.

3. Przepis ust. 1 stosuje się także do jednoosobowego podmiotu gospodarczego, jeżeli zatrudni absolwenta.

Art. 34. Kwoty obliczonych zasiłków i zasiłków szkoleniowych za należyty okres zaokrągla się w górę do dziesięciu groszy.

Art. 35. 1. W rejonach administracyjnych (gminach), w których stopa bezrobocia nie przekracza połowy średniej stopy bezrobocia w kraju, okres pobierania zasiłków może być skrócony do 6 miesięcy.

2. Rada Ministrów, przyjmując jako podstawowe kryteria stopę bezrobocia i przewidywany jego wzrost, określa w drodze rozporządzenia rejon administracyjny (gminy) zagrożone szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, w których na podstawie odrębnych przepisów mogą być stosowane szczególne instrumenty ekonomiczno-finansowe i inne preferencje w celu ograniczenia bezrobocia i jego skutków.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

1) może wprowadzić we wszystkich lub niektórych rejonach, o których mowa w ust. 2, wydłużony okres pobierania zasiłków, określając równocześnie okres i dodatkowe warunki wymagane do wydłużonej wypłaty zasiłków,

2) określa rejon, o których mowa w ust. 1.

Art. 36. 1. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady:

1) prowadzenia pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, organizowania szkoleń bezrobotnych oraz tworzenia zaplecza metodycznego dla potrzeb informacji zawodowej i poradnictwa zawodowego,

2) prowadzenia rejestracji i ewidencji bezrobotnych oraz innych osób poszukujących pracy,

3) przyznawania świadczeń określonych w ustawie,

4) ustalania trybu opłacania składek na Fundusz Pracy przez osoby, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 3,

5) organizowania i finansowania klubów pracy.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizacji i realizacji programów specjalnych, zakres ich stosowania, sposób klasyfikacji grup ryzyka oraz wysokość i sposób finansowania tych programów z Funduszu Pracy.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakres jej stosowania.

Art. 37. 1. Prezes Krajowego Urzędu Pracy może upoważnić do prowadzenia pośrednictwa pracy lub kierowania do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych inne niż urzędy pracy organy, organizacje lub instytucje.

2. Jeżeli warunki i obowiązki określone w upoważnieniu, o którym mowa w ust. 1, nie są przestrzegane, Prezes Krajowego Urzędu Pracy może cofnąć upoważnienie.

3. Przy udzielaniu, odmowie udzielenia lub cofnięciu upoważnień, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem rozdziału 7.

4. Prowadzenie pośrednictwa pracy lub kierowanie do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych w celu osiągnięcia zysku jest zakazane.

Rozdział 4

Świadczenia przysługujące rolnikom zwalnianym z pracy

Art. 38. Osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników, które zostały zwolnione z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy i nie są uprawnione do zasiłku dla bezrobotnych, przysługują świadczenia na warunkach i w zakresie określonych w niniejszym rozdziale.

Art. 39. Świadczenia obejmują:

- 1) pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne rolników za osobę, o której mowa w art. 38, w okresie pierwszych czterech kwartałów po rozwiązaniu stosunku pracy, z wyłączeniem okresu pobierania zasiłku szkoleniowego,
- 2) finansowanie kosztów szkolenia w celu podjęcia zatrudnienia lub działalności gospodarczej poza gospodarstwem rolnym; przepis art. 16 ust. 4 stosuje się odpowiednio,
- 3) prawo do zasiłku szkoleniowego w wysokości 2/3 zasiłku określonego w art. 16 ust. 2,
- 4) świadczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, powstałych w związku z odbywaniem szkolenia, na zasadach przewidzianych dla pracowników,
- 5) jednorazową pożyczkę, o której mowa w art. 18, na podjęcie działalności gospodarczej lub na zakup ziemi, nie wyłączając działalności wytwórczej lub usługowej związanej z rolnictwem.

Art. 40. Świadczenia określone w art. 39 przysługują osobie, o której mowa w art. 38, jeżeli:

- 1) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia pozostawała w stosunku pracy i osiągała wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynoszące co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia przez okres 180 dni i stosunek ten został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- 2) podatek z gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego nie przekracza kwoty podatku rolnego z 5 ha przeliczeniowych albo w przeliczeniu na 1 członka gospodarstwa domowego nie mającego stałych pozarolniczych źródeł dochodu nie przekracza kwoty podatku rolnego z 1 ha przeliczeniowego.

Art. 41. Pokrycie składek, przewidziane w art. 39 pkt 1, polega na przekazaniu z Funduszu Pracy na odpowiednie fundusze ubezpieczenia społecznego rolników, na podstawie decyzji kierownika właściwego rejonowego urzędu pracy, wydanej na wniosek rolnika zobowiązanego do zapłacenia składki, kwot należności z tytułu poszczególnych rat kwartalnych. Świadczenie to przysługuje począwszy od najbliższej raty kwartalnej, której wymagalność przypada po dniu rozwiązania stosunku pracy.

Rozdział 5

Zatrudnienie w ramach Ochotniczych Hufców Pracy

Art. 42. 1. Zadania w zakresie zatrudnienia wykonują także Ochotnicze Hufce Pracy.

2. Ochotnicze Hufce Pracy są państwową jednostką organizacyjną, nadzorowaną przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

Art. 43. Do zadań Ochotniczych Hufców Pracy należy w szczególności:

- 1) organizowanie zatrudnienia młodzieży,
- 2) tworzenie warunków uzyskiwania i podwyższania kwalifikacji zawodowych i ogólnych oraz przekwalifikowania zawodowego młodzieży,
- 3) udzielanie pomocy młodzieży zaniebanej wychowawczo i wymagającej specjalnej troski.

Art. 44. Zatrudnianie uczestników Ochotniczych Hufców Pracy odbywa się na zasadach określonych w Kodeksie pracy.

Art. 45. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zadania, organizację, sposób finansowania i sprawowania nadzoru nad Ochotniczymi Hufcami Pracy, a także zadania rządowej administracji ogólnej oraz państwowych jednostek organizacyjnych w tworzeniu warunków działalności Ochotniczych Hufców Pracy.

Rozdział 6

Zatrudnianie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych oraz zatrudnianie cudzoziemców w Polsce

Art. 46. Obywatele polscy mogą podejmować pracę za granicą u pracodawców zagranicznych w trybie i na zasadach obowiązujących w kraju zatrudnienia oraz określonych w umowach międzynarodowych.

Art. 47. 1. Zatrudnienie za granicą następuje w drodze bezpośrednich uzgodnień i umów zawieranych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi lub za pośrednictwem upoważnionych w trybie art. 37 ust. 1 organów, organizacji i instytucji, zwanych dalej „jednostkami kierującymi”.

2. Kierowanie do zatrudnienia za granicą przez upoważnione jednostki kierujące odbywa się na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych przez te jednostki z obywatelami polskimi. Umowy te powinny określać:

- 1) pracodawcę zagranicznego,
- 2) okres zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- 3) rodzaj oraz warunki pracy i wynagradzania, a także przysługujące kierowanej osobie świadczenia socjalne,
- 4) zasady i warunki ubezpieczenia społecznego oraz od następstw nieszczęśliwych wypadków i chorób tropikalnych,
- 5) obowiązki i uprawnienia osoby kierowanej oraz jednostki kierującej,
- 6) inne zobowiązania stron,
- 7) zakres odpowiedzialności cywilnej stron w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy zawartej między jednostką kierującą a obywatelem polskim oraz tryb dochodzenia związanych z tym roszczeń,
- 8) kwotę należną jednostce kierującej z tytułu faktycznie poniesionych kosztów związanych ze skierowaniem do pracy za granicą.

3. Jednostka kierująca ma obowiązek poinformować osobę kierowaną do pracy za granicą o przysługujących jej uprawnieniach, o których mowa w art. 48.

4. Umów, o których mowa w ust. 2, nie zawiera się w razie wakacyjnego zatrudnienia młodzieży uczącej się i studiującej.

5. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, warunki podejmowania zatrudnienia za granicą przez obywateli polskich w ramach umów o świadczenie usług artystycznych.

Art. 48. 1. Jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, udokumentowane okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych zaliczane są do okresów pracy w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych, pod warunkiem opłacania składek na Fundusz Pracy, natomiast do okresów składowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

2. Okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień, o których mowa w ust. 1, od dnia:

- 1) zawiadomienia właściwego terytorialnie wojewódzkiego urzędu pracy o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do płatności składki na Fundusz Pracy w wysokości 12% przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc tego zatrudnienia,
- 2) zawiadomienia właściwego terytorialnie oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podjęciu pracy za granicą i przystąpienia do opłacania składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości ustalonej jak dla pracowników w kraju od zadeklarowanej kwoty, nie niższej jednak od przeciętnego wynagrodzenia.

Art. 49. 1. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1,
- 2) tryb opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 2,
- 3) szczegółowe zasady nabywania uprawnień i tryb wypłat zasiłków z ubezpieczenia społecznego obywatelom polskim zatrudnionym za granicą u pracodawców zagranicznych.

2. Minister Współpracy Gospodarczej z Zagranicą w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, kryteria rozdziału limitu zatrudnienia pracowników polskich za granicą, jeżeli został on ustanowiony w umowie międzynarodowej.

Art. 50. 1. Pracodawca może zatrudnić lub powierzyć inną pracę zarobkową na terenie Polski cudzoziemcowi nie posiadającemu karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli uzyska na to zezwolenie dyrektora właściwego terytorialnie dla swej siedziby wojewódzkiego urzędu pracy, a cudzoziemiec uzyskał prawo pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgodę na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej u tego pracodawcy.

2. Zezwolenie i zgoda na zatrudnianie lub powierzenie innej pracy zarobkowej cudzoziemcom w jednostkach podległych Ministrowi Kultury i Sztuki, Ministrowi Zdrowia i Opieki Społecznej, Ministrowi Edukacji Narodowej oraz Sekretarzowi Naukowemu Polskiej Akademii Nauk wydawane są przez dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy, jeżeli spełnione są warunki określone w przepisach tej ustawy oraz przepisach innych ustaw.

3. Zezwolenie i zgodę, o których mowa w ust. 1, dyrektor wojewódzkiego urzędu pracy wydaje uwzględniając sytuację na rynku pracy. Zezwolenie i zgoda są wydawane na czas oznaczony dla określonego cudzoziemca, na określone stanowisko lub rodzaj wykonywanej pracy.

4. Pracodawca zawiera z cudzoziemcem umowę dotyczącą zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej na czas udzielonego zezwolenia.

5. Jeżeli odrębne przepisy uzależniają możliwość zajmowania określonego stanowiska, wykonywania zawodu lub innej pracy zarobkowej od uzyskania zgody właściwego organu na ich wykonywanie, pracodawca przed wystąpieniem do wojewódzkiego urzędu pracy obowiązany jest uzyskać taką zgodę.

6. Zezwolenie i zgoda, o których mowa w ust. 1, podlegają cofnięciu przez dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy, jeżeli cudzoziemiec jest zatrudniony lub wykonuje inną pracę zarobkową niezgodnie z uzyskanym zezwoleniem i zgodą albo nastąpiła utrata uprawnień do wykonywania zatrudnienia lub powierzonej pracy.

7. Cofnięcie zezwolenia i zgody, o których mowa w ust. 1, przed upływem okresu, na który zostały wydane, zobowiązuje pracodawcę do rozwiązania umowy, na podstawie której nastąpiło zatrudnienie lub powierzenie innej pracy zarobkowej, nie później niż w ciągu 3 dni od daty powiadomienia go o cofnięciu zezwolenia lub zgody.

8. Przepisy ust. 1 oraz ust. 3—7 stosuje się odpowiednio do jednoosobowego podmiotu gospodarczego oraz do osoby fizycznej, zamierzających zatrudnić cudzoziemca.

9. Przepisy ust. 1 i 5 nie naruszają przepisów regulujących odrębne warunki zatrudniania lub powierzania innej pracy zarobkowej cudzoziemcom lub zawierających zakaz ich wykonywania przez cudzoziemca.

10. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy polski pracodawca zatrudnia cudzoziemca lub powierza mu wykonywanie innej pracy zarobkowej poza granicami Polski.

11. Pracodawca, który uzyskał zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, dokonuje na konto Funduszu Pracy wojewódzkiego urzędu pracy wydającego zezwolenie jednorazowej wpłaty w wysokości najniższego wynagrodzenia, za każdą osobą objętą zezwoleniem. W przypadku przedłużenia ważności zezwolenia wpłata wynosi połowę najniższego wynagrodzenia.

12. Przepis ust. 11 stosuje się odpowiednio do pracodawców zagranicznych świadczących usługi eksportowe w Polsce.

13. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, na wniosek właściwego ministra, może zwolnić niektórych pracodawców z obowiązku dokonywania wpłat na Fundusz Pracy, o którym mowa w ust. 11.

Art. 51. 1. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Spraw Zagranicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania zezwoleń i zgód, o których mowa w art. 50 ust. 1.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, tryb zatrudniania cudzoziemców przy realizacji usług eksportowych świadczonych przez pracodawców zagranicznych w Polsce.

3. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, warunki zatrudniania i powierzania innej pracy zarobkowej cudzoziemcom w ramach usług artystycznych.

4. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, warunki zatrudniania i powierzania innej pracy zarobkowej cudzoziemcom w służbie zdrowia.

5. Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk określa, w drodze zarządzenia, warunki zatrudniania lub powierzenia cudzoziemcom wykonywania innej pracy zarobkowej w placówkach Polskiej Akademii Nauk.

Rozdział 7

Fundusz Pracy

Art. 52. 1. Fundusz Pracy jest państwowym funduszem celowym, zwanym dalej „Funduszem Pracy”.

2. Dysonentem Funduszu Pracy jest Prezes Krajowego Urzędu Pracy.

Art. 53. 1. Obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne, wynoszących co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia, opłacają:

- 1) pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby:
 - a) pozostające w stosunku pracy lub stosunku służbowym,
 - b) wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz za osoby z nimi współpracujące,
 - c) wykonujące pracę w okresie odbywania kary pozbawienia wolności,
 - d) pobierające stypendia sportowe,
 - e) będące członkami zespołów adwokackich,
- 2) rolnicze spółdzielnie produkcyjne i spółdzielnie kółek rolniczych (usług rolniczych) za swoich członków, z wyjątkiem członków, którzy wnieśli wkład gruntowy o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych,
- 3) inne niż wymienione w pkt 1 i 2 osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyjątkiem osób duchownych i osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników.

2. Wysokość składki, o której mowa w ust. 1, określa ustawa budżetowa.

3. W przypadku gdy kwoty, o których mowa w ust. 1, pochodzą z różnych źródeł, obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy powstaje wtedy, gdy łączna kwota stanowią-

ca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wynosi co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia.

4. Osoba, do której ma zastosowanie przepis ust. 3, składa stosowne oświadczenie każdemu pracodawcy bądź w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli sama opłaca składki na ubezpieczenie społeczne.

Art. 54. Zakłady pracy chronionej oraz podmioty gospodarcze Polskiego Związku Głuchych i Polskiego Związku Niewidomych oraz Związku Ociemniałych Żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi oraz Zakład dla Niewidomych w Laskach nie opłacają składek na Fundusz Pracy za zatrudnionych pracowników.

Art. 55. 1. Dochodami Funduszu Pracy są:

- 1) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy,
- 2) dotacje budżetu państwa na uzupełnienie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na wypłatę obowiązkowych świadczeń, po wykorzystaniu środków ze składek, o których mowa w pkt 1,
- 3) dochody z tytułów określonych w art. 57 ust. 1 pkt 22—24,
- 4) wpłaty dokonywane przez partnerów zagranicznych z tytułu rekrutacji pracowników polskich zatrudnionych w ramach umów międzynarodowych,
- 5) inne wpływy.

2. Dochodami Funduszami Pracy są również wpłaty dokonywane przez obywateli polskich podejmujących zatrudnienie za granicą u pracodawców zagranicznych, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1, oraz wpłaty pracodawców z tytułu uzyskania zezwolenia na zatrudnienie cudzoziemca, o których mowa w art. 50 ust. 11 i 12.

Art. 56. 1. Składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne.

2. Poboru składek na Fundusz Pracy dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresach miesięcznych, łącznie ze składkami na ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne, oraz przekazuje zebrane tytułem składek kwoty na Fundusz Pracy, po potrąceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne, od zasiłków i zasiłków szkoleniowych w terminie do 20 dnia następnego miesiąca.

3. Od składek na Fundusz Pracy nie opłaconych w terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobiera odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych przepisami o zobowiązaniach podatkowych. Składki te oraz należności z tytułu odsetek za zwłokę i dodatkowych opłat, o których mowa w ust. 4, nie opłacone w terminie, podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. W razie nieopłacania składek na Fundusz Pracy lub opłacenia ich w niższej od należnej wysokości, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może obciążyć pracodawcę lub osobę podlegającą ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu dodatkową opłatą do wysokości 100% należnej kwoty składek.

Art. 57. 1. Środki Funduszu Pracy przeznacza się na finansowanie:

- 1) kosztów przejazdu i wynagrodzenia członków rad zatrudnienia, o których mowa w art. 10 ust. 8 i 9,
 - 2) kosztów szkolenia pracowników, o których mowa w art. 15 ust. 5 i w art. 16 ust. 10, bezrobotnych i innych uprawnionych osób,
 - 3) zasiłków szkoleniowych oraz składki na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. 16 ust. 1 i art. 39 pkt 3,
 - 4) pożyczek, o których mowa w art. 18, kosztów obsługi, a także kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz, w przypadku zawarcia porozumienia w sprawie udzielania kredytów przez instytucje finansowe bezrobotnym i uprawnionym do pożyczek z Funduszu Pracy osobom, różnicy między stopą procentową kredytu refinansowego a preferencyjną stopą procentową stosowaną wobec pożyczkobiorców Funduszu Pracy,
 - 5) kosztów, o których mowa w art. 19—21, refundowanych z tytułu zatrudnienia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,
 - 6) zasiłków wypłacanych bezrobotnym oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tych zasiłków,
 - 7) kosztów, o których mowa w art. 33, z tytułu zatrudnienia skierowanego absolwenta,
 - 8) biletów kredytowych wydawanych osobom skierowanym w celu zatrudnienia w innej miejscowości, o których mowa w art. 31 ust. 4, oraz poborowym skierowanym do odbycia służby zastępczej,
 - 9) opracowywania i rozpowszechniania informacji zawodowych oraz wyposażenia dla prowadzenia poradnictwa zawodowego we współpracy z instytucjami wykonującymi statutowe zadania w zakresie informacji i poradnictwa zawodowego,
 - 10) wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, oraz składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanych wynagrodzeń,
 - 11) opracowywania, wydawania i rozpowszechniania informacji o usługach organów zatrudnienia oraz innych partnerów na rynku pracy, dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz pracodawców,
 - 12) dodatków i premii wypłacanych pracownikom za wykonywanie obowiązków opiekunów praktyk uczniowskich,
 - 13) przedsięwzięć związanych z realizacją programów specjalnych,
 - 14) składek na ubezpieczenie społeczne rolników, o których mowa w art. 39,
 - 15) kosztów wysyłki wezwań, zawiadomień i przekazywania bezrobotnym należnych świadczeń pieniężnych oraz kosztów korespondencji z pracodawcami,
 - 16) badań, opracowania programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów dotyczących rynku pracy,
 - 17) kosztów wprowadzania, rozwijania i eksploatacji systemu informatycznego w wojewódzkich i rejonowych urzędach pracy,
 - 18) wydatków związanych z promocją oraz pomocą prawną zatrudnionym za granicą w ramach umów międzynarodowych,
 - 19) kosztów opracowywania i rozpowszechniania materiałów informacyjno-szkoleniowych dla klubów pracy, ich wyposażenia oraz kosztów prowadzenia zajęć przez instytucje oraz osoby nie będące pracownikami urzędów pracy,
 - 20) kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego należenie pobranych świadczeń i innych wypłat z Funduszu Pracy,
 - 21) części kosztów realizacji zadań na rzecz bezrobotnych wykonywanych w ramach działań statutowych przez organizacje i instytucje,
 - 22) udziałów i wkładów finansowych wnoszonych do spółek, fundacji i innych osób prawnych,
 - 23) nabywania bonów skarbowych i obligacji emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa lub przez Narodowy Bank Polski,
 - 24) depozytów celowych w bankach i innych instytucjach państwowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa,
 - 25) odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań finansowych z Funduszu Pracy.
2. Środki Funduszu Pracy mogą być przeznaczone na finansowanie zadań zleconych Ochotniczym Hufcom Pracy przez dysponentów Funduszu Pracy, określonych w ust. 1 pkt 2, 9—13 i 19, które wynikają z realizowanych przez nie zadań.
3. Wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 10 i 12, zwracane są z Funduszu Pracy do wysokości najniższych stawek, określonych w odrębnych przepisach obowiązujących w okresie, za który dokonywana jest refundacja.
4. Prezes Krajowego Urzędu Pracy za zgodą Ministra Pracy i Polityki Socjalnej może dokonywać przesunięć środków przewidzianych w planie Funduszu Pracy, stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej, na finansowanie poszczególnych zadań, z tym jednak że łączna kwota środków przewidzianych na finansowanie zadań wymienionych w ust. 1 pkt 2—5 i 7 nie może być zmniejszona w celu przeznaczenia na inne cele.
5. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zatrudnienia może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wymienione w ust. 1 cele, na które mogą być przeznaczone środki Funduszu Pracy.
6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady finansowania wydatków z Funduszu Pracy, o których mowa w ust. 1, oraz sposób współpracy organów zatrudnienia z bankami i instytucjami finansującymi.
7. Od wypłat finansowanych z Funduszu Pracy nie ustala się składki na Fundusz Pracy.
- Art. 58.** Dochody Funduszu Pracy zwolnione są od podatku dochodowego.
- Art. 59.** W sprawach nie uregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy prawa budżetowego w zakresie gospodarki funduszami celowymi.

Rozdział 8

Kontrola przestrzegania przepisów ustawy

Art. 60. 1. Urzędy pracy sprawują kontrolę przestrzegania przepisów ustawy.

2. Kontrola obejmuje badanie przestrzegania:

- 1) legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności,
- 2) obowiązku informowania rejonowych urzędów pracy o zatrudnianiu osoby zarejestrowanej jako bezrobotna lub powierzeniu jej wykonywania innej pracy zarobkowej,
- 3) obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy,
- 4) warunków zawartych w upoważnieniach do prowadzenia pośrednictwa pracy lub kierowania obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

3. Kontrolą mogą być objęte jednostki, wobec których zachodzi podejrzenie, że prowadzą pośrednictwo pracy lub kierują obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych bez wymaganych upoważnień.

4. Kontrolą mogą być objęci pracodawcy, jednoosobowe podmioty gospodarcze i inne instytucje oraz osoby fizyczne.

5. Przeprowadzający kontrolę mogą badać dokumenty objęte jej zakresem, sporządzać niezbędne ich kopie, przesłuchiwać świadków, sprawdzać tożsamość osób zatrudnionych i wykonujących inne prace zarobkowe, a także innych osób w celu ustalenia charakteru pobytu na terenie kontrolowanej jednostki w czasie przeprowadzania kontroli.

6. Kontrolowani obowiązani są udostępniać wszelkie dokumenty i udzielać wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli.

7. Pracownicy urzędów pracy są uprawnieni do przeprowadzenia kontroli bez uprzedzenia. Kontrolujący obowiązani są do okazania legitymacji służbowej i upoważnienia.

Art. 61. 1. Urzędy pracy w zakresie kontroli współdziałają w szczególności ze związkami zawodowymi, Państwową Inspekcją Pracy, Policją, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz urzędami kontroli skarbowej.

2. Organy Policji, w razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, zobowiązane są, na wniosek właściwego urzędu pracy, do udzielenia stosownej pomocy.

3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organizację i tryb przeprowadzania przez urzędy pracy kontroli oraz zasady współdziałania z innymi organami.

Art. 62. Prezes Krajowego Urzędu Pracy przedstawia Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej do końca pierwszego kwartału roku zbiorcze wyniki przeprowadzonych w roku poprzednim kontroli oraz ocenę przestrzegania przepisów ustawy.

Rozdział 9

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy

Art. 63. 1. Kto zatrudnia lub powierza wykonywanie innej pracy zarobkowej bezrobotnemu nie zawiadamiając o tym właściwego rejonowego urzędu pracy, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega bezrobotny, który podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność przynoszącą dochód bez powiadomienia o tym właściwego urzędu pracy.

Art. 64. 1. Kto zatrudnia lub powierza wykonywanie innej pracy zarobkowej cudzoziemcowi nie posiadającemu karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy lub na innym stanowisku albo na innych warunkach niż określone w zezwoleniu lub zgodzie, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega cudzoziemiec nie posiadający karty stałego pobytu lub statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, który podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową bez zgody dyrektora właściwego wojewódzkiego urzędu pracy.

Art. 65. 1. Kto bez wymaganego upoważnienia prowadzi pośrednictwo pracy albo kieruje obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadząc pośrednictwo pracy lub kierując obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych:

- 1) pobiera od bezrobotnego lub innych osób poszukujących pracy dodatkowe opłaty nie wymienione w art. 47 ust. 2 pkt 8 lub
- 2) osiąga zysk.

Art. 66. Kto:

- 1) nie dopełnia obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy lub nie opłaca ich w przewidzianym przepisami terminie,
- 2) nie zgłasza wymaganych przepisami danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na Fundusz Pracy bądź udziela w powyższym zakresie nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielania, podlega karze grzywny.

Art. 67. Kto udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy, podlega karze grzywny.

Rozdział 10

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 68. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego w art. 210 po wyrazach „ubezpieczeń społecznych” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy „oraz z zakresu zatrudnienia i bezrobocia”.

Art. 69. W ustawie z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201, Nr 80, poz. 350 i Nr 110, poz. 472, z 1992 r. Nr 21, poz. 85 oraz z 1993 r. Nr 11, poz. 50 i Nr 28, poz. 127) w art. 26 w ust. 1 w pkt 2 wyraz „bezrobotni” zastępuje się wyrazami „poszukujący pracy”.

Art. 70. W ustawie z dnia 10 marca 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 43, poz. 165) skreśla się art. 3.

Art. 71. W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 108, poz. 516) skreśla się art. 3.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe

Art. 72. 1. Bezrobotnemu, który z mocy art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu utracił prawo do zasiłku, przyznane na podstawie art. 15 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446, z 1990 r. Nr 9, poz. 57 i Nr 56, poz. 323 oraz z 1991 r. Nr 7, poz. 24 i Nr 46, poz. 201), przywraca się, od dnia 1 stycznia 1995 r., prawo do zasiłku uzupełniającego przez okres do 9 miesięcy, jeżeli od dnia utraty prawa do zasiłku posiada status bezrobotnego.

2. Przywrócenie prawa do zasiłku na okres uzupełniający, o którym mowa w ust. 1, następuje na wniosek bezrobotnego.

Art. 73. 1. Zasiłki, zasiłki szkoleniowe oraz inne świadczenia przyznane bezrobotnym przed dniem wejścia w życie ustawy wypłaca się nadal według dotychczas obowiązujących przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2—4.

2. Skrócenie okresu pobierania zasiłku, o którym mowa w art. 25 ust. 8, może nastąpić jedynie, gdy przyczyny wymienione w art. 27 ust. 1 pkt 1—3 wystąpiły po dniu wejścia w życie ustawy.

3. Zasiłek, w wysokości określonej w art. 24 ust. 2, przysługuje absolwentom zarejestrowanym w rejonowym urzędzie pracy po dniu wejścia w życie ustawy.

4. Prawo do zasiłku i innych świadczeń przewidzianych dla bezrobotnych ustaje z dniem utraty statusu bezrobotnego.

Art. 74. 1. Po dniu wejścia w życie ustawy rady zatrudnienia działają w składzie powołanym według dotychczasowych przepisów do końca kadencji, na którą zostały powołane, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku gdy na obszarze rejonu rządowej administracji ogólnej działa więcej niż jedna rejonowa rada zatrudnienia, powołuje się nową rejonową radę zatrudnienia na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

3. Do czasu powołania rejonowych rad zatrudnienia, o których mowa w ust. 2, działają rejonowe rady zatrudnienia powołane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 75. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, obowiązują dotychczasowe akty wykonawcze, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 76. Ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o:

- 1) Urzędzie Pracy — należy przez to rozumieć Krajowy Urząd Pracy,
- 2) Kierownikowi Urzędu Pracy — należy przez to rozumieć Prezesa Krajowego Urzędu Pracy,
- 3) kierownikowi wojewódzkiego urzędu pracy — należy przez to rozumieć dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

Art. 77. Traci moc ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 78, poz. 394 oraz z 1994 r. Nr 43, poz. 165 i Nr 108, poz. 516).

Art. 78. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*